

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **E. K.**, bývajúcej v B., zastúpenej JUDr. A. T., advokátom v B., proti žalovanému **Š. F.**, bývajúcemu v N., zastúpenému Mgr. R. H., advokátom v B., **o zaplatenie 6 306,84 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 15 C 61/2006, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 4. marca 2010 sp. zn. 9 Co 111/2009, takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9 Co 111/2009 zo 4. marca 2010 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Nitra rozsudkom z 25. októbra 2007 č.k. 15 C 61/2006-106 zamietol návrh žalobkyne, ktorým sa domáhala zaplatenia 190 000,-- Sk so 7 % ročným úrokom z omeškania od 21. marca 2006 do zaplatenia titulom vrátenia zaplatenej sumy na základe Zmluvy o uzavretí budúcej zmluvy z 13. februára 2006. Zároveň žalobkyňu zaviazal zaplatiť žalovanému náhradu trov konania 73 790,-- Sk k rukám jej advokáta v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Rozhodnutie odôvodnil tým, že na základe predmetnej Zmluvy o uzavretí budúcej zmluvy z 13. februára 2006 žalovaný ako budúci predávajúci poskytol žalobkyni ako budúcej kupujúcej vozidlo F. evidenčné číslo N. do užívania a žalobkyňa vyplatila žalovanému sumu 190 000,-- Sk, pričom táto skutočnosť nebola medzi účastníkmi sporná. Účastníci zmluvy sa dohodli, že najneskôr do troch dní od prevodu vlastníckeho práva k motorovému vozidlu, bude uzavretá kúpna zmluva, predmetom ktorej bude toto motorové vozidlo. Žalobkyňa listom z 9. marca 2006 od zmluvy o budúcej zmluve odstúpila z dôvodu, že vozidlo vykazovalo závady. Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že

žalobkyňa platne neodstúpila od zmluvy. Nárok na vrátenie zaplatenej sumy jej preto nevznikol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Nitre uznesením z 5. júna 2008 sp. zn. 9 Co 48/2008 na odvolanie žalobkyne rozsudok prvostupňového súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Rozhodnutie okresného súdu považoval za nepreskúmateľné, pretože okresný súd sa nevysporiadal s námietkou započítania (180 954,20 Sk za užívanie vozidla), ktorú žalovaný vzniesol. Uviedol, že úlohou okresného súdu v ďalšom konaní bude posúdiť spôsobilosť pohľadávok na započítanie.

Okresný súd Nitra rozsudkom (v poradí druhým) z 5. februára 2009 č.k. 15 C 61/2006-184 návrh žalobkyne zamietol a žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania 3 852,99 € do rúk jeho právneho zástupcu. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že odstúpenie od zmluvy je neplatné. Žalovaný sa po ukončení lízingu stal vlastníkom motorového vozidla 22. marca 2006 a mal povinnosť do 25. marca 2006 uzavrieť riadnu kúpnu zmluvu. Účastníci zmluvy sa nedomáhali na súde nahradenia prejavu vôle. Žalobkyňa má teda nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia – zaplatený preddavok, pretože k uzavretiu riadnej kúpnej zmluvy nedošlo. Súd bol názoru, že záväzok medzi účastníkmi konania zanikol v zmysle § 50a ods. 3 Občianskeho zákonníka, lebo žalovaný predmetné vozidlo previedol na tretiu osobu, čím došlo ku zmene okolností. Súd mal za preukázané, že žalobkyňa vozidlo fakticky užívala od januára 2005 do septembra 2006. Žalovaný sa proti žalobkyni domáhal vydania bezdôvodného obohatenia v sume 112 000,-- Sk, + 180 954,20 Sk, pričom súd tento nárok rovnako považoval za oprávnený. Dospel k záveru, že ide o peňažné pohľadávky, rovnakého druhu a sú spôsobilé na započítanie : $180\,954,20\text{ Sk} + 112\,000,--\text{ Sk} = 292\,954,20\text{ Sk}$, t.j. 9 724,-- €. V konečnom dôsledku pohľadávka žalovaného prevyšovala pohľadávku žalobkyne. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Nitre na odvolanie žalobkyne rozsudkom (v poradí druhým) zo 4. marca 2010 sp. zn. 9 Co 111/2009 rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 6 306,84 € spolu so 7 % ročným úrokom z omeškania od 28. septembra 2006 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobkyni náhradu trov konania nepriznal. Odvolací súd po zopakovaní dokazovania dospel k záveru, že názor prvostupňového súdu o tom, že u žalovaného existujú započítateľné pohľadávky nie je

správny. V čl. V. Zmluvy o budúcej zmluve sa účastníci pre prípad, že k uzavretiu riadnej kúpnej zmluvy nedôjde, dohodli uhradiť si všetky náklady, ktoré vznikli. Ani jedna zo zmluvných strán nevyužila svoje právo v zmysle § 50a ods. 2 Občianskeho zákonníka, navyše žalovaný 30. novembra 2006 motorové vozidlo previedol na tretiu osobu. Týmto úkonom žalovaný spôsobil zánik záväzku. Predajom vozidla bolo tak žalobkyni znemožnené domáhať sa nahradenia prejavu vôle, preto treba mať za to, že žalobkyňa žalovanému žiadnu škodu nespôsobila. Pohľadávky žalovaného sú fiktívne. Na druhej strane u žalobkyne vznikol nárok na vrátenie bezdôvodného obohatenia v sume 6 306,84 € (190 000,-- Sk). Do omeškania sa žalovaný dostal 28. septembra 2006, t.j. nasledujúci deň po prevzatí motorového vozidla od žalobkyne. Žalobkyni preto vznikol nárok aj na úrok z omeškania. O trovách konania rozhodol podľa § 150 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie a navrhol rozhodnutie krajského súdu zmeniť tak, že dovolací súd žalobu zamietne. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 238 ods. 1 a § 237 písm. f/ O.s.p. a jeho dôvodnosť z ustanovení § 241 ods. 2 písm. a/, b/, c/ O.s.p. Odňatie možnosti konať pred súdom videl v tom, že odvolací súd sa neriadil § 118 ods. 2, 4 O.s.p., čo malo pre žalovaného nepriaznivý dopad najmä ohľadom druhej započítanej námietky, ktorá sa týkala náhrady bezdôvodného obohatenia žalobkyne za užívanie vozidla od februára 2006 do septembra 2006, keď odvolací súd uviedol, že tento nárok nepriznal, pretože žalovaný nepreukázal „amortizáciu“ vozidla a tým neuniesol dôkazné bremeno, pretože súd výšku nároku ako požičovné v autopožičovni neuznáva. V celom konaní však odvolací súd neuviedol, že by bola sporná výška požadovaného bezdôvodného obohatenia alebo základ, z ktorého ho žalovaný vypočítal. Odvolací súd rozhodol bez upozornenia, respektíve zhrnutia sporných a nesporných bodov, čím žalovaný nedostal možnosť preukázať výšku bezdôvodného obohatenia iným spôsobom a bez možnosti riadneho opravného prostriedku, ktorý proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je prípustný. Okrem toho mu bola odopretá možnosť záverečného vyjadrenia sa k veci, čo je základným procesným právom účastníka konania. Odvolací súd taktiež nesprávne vyhodnotil výsledky dokazovania. Svedok B. účelovo zmenil svoju výpoveď a odvolací súd jeho klamlivé tvrdenie vzal ako podporný argument pri stanovení skutkového stavu veci. Tvrdenia žalobkyne a tohto svedka si vo viacerých skutočnostiach odporujú, s čím sa mal súd vysporiadať. Rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za v rozpore so zásadou spravodlivosti, nakoľko žalobkyňa po dlhú dobu užívala vozidlo, za toto užívanie nezaplatila žiadnu čiastku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť vyplývajúcu z § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. sa dovolací súd zaoberal najskôr otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. Dovolanie v zmysle § 237 O.s.p. je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g) rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Dovolateľ vady v zmysle § 237 písm. a/, b/, c/, d/, e/, g/ O.s.p. nenamietal a v dovolacom konaní ich existencia nevyšla najavo.

Vzhľadom na obsah dovolania dovolací súd osobitne skúmal, či dovolateľovi v konaní nebola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.), ktorú vidí v tom, že mu „nebolo umožnené právo záverečnej reči“.

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv,

ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Podľa § 118 ods. 4 O.s.p. ak sa pojednávanie neodročuje, pred jeho skončením súd vyzve účastníkov, aby zhrnuli svoje návrhy a vyjadrili sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci. Na záver súd uznesením vyhlási dokazovanie za skončené.

Z uvedeného ustanovenia vyplýva jednak procesná povinnosť súdu vyzvať účastníkov na zhrnutie ich návrhov a vyjadriť sa k dokazovaniu i právnej stránke veci, jednak tomu zodpovedajúce procesné oprávnenie účastníka na „záverečnú reč“. V nej môžu účastníci (ich zástupcovia) zhrnúť svoje návrhy, vyjadriť svoj názor na vykonané dokazovanie z hľadiska jeho úplnosti, zákonnosti a hodnotenia jednotlivých dôkazov. Vyjadriť sa môžu tak k skutkovej ako aj právnej stránke veci. Takéto zhrnutie a vyjadrenie nemusí predniesť osobne účastník konania, môže ho za neho predniesť jeho zástupca. Podstatný obsah tohto zhrnutia a vyjadrenia treba uviesť do zápisnice o pojednávaní. Spravidla je na toto zhrnutie a vyjadrenie vyzvaný žalobca pred žalovaným, je však na úvahe predsedu senátu, kedy účastníkov vyzve, aby ho predniesli, a v akom poradí im udelí slovo. Záverečným zhrnutím a vyjadrením nie je len ten procesný úkon účastníka (jeho zástupcu), ktorý je takto označený aj formálne. Je ním i bez tohto formálneho označenia aj iný, na záver pojednávania urobený procesný úkon účastníka (jeho zástupcu), ktorým zhrňuje svoje návrhy, vyjadruje sa k dokazovaniu a k právnej stránke veci. Zo spisu vyplýva, že na odvolacom pojednávaní 4. marca 2010 (č.l. 219 – 222 spisu), na ktorom bolo vyhlásené rozhodnutie, súd oboznámil doterajší priebeh konania, vypočul svedka, žalobkyňa odpovedala na otázky predsedníčky senátu a otázku právneho zástupcu žalovaného. Zápisnica o pojednávaní pred odvolacím súdom zo 4. marca 2010 nesvedčí o tom, že by odvolací súd rešpektoval § 118 ods. 4 O.s.p. a že by pred skončením odvolacieho pojednávania vyzval účastníkov konania, aby zhrnuli svoje návrhy a vyjadrili sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci. Námietačka žalovaného, že mu odvolací súd odňal právo na „záverečnú reč“, je preto dôvodná.

Na základe toho dospel odvolací súd k záveru, že odvolací súd odňal žalovanému možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 6/1998 publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 49/1998). Procesná vada tejto povahy je dôvodom pre zrušenie rozhodnutia odvolacieho

súdu, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom touto vadou, nemožno považovať za správne.

Dovolací súd so zreteľom na uvedené napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 243b ods. 1 O.s.p.) a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Vzhľadom na dôvod zrušenia tohto rozhodnutia sa nezaoberal ďalšími námietkami dovolateľa, resp. vecným prieskumom rozhodnutia.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 21. decembra 2010

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová